

Robert CHYLÍK, *Obraz školního roku ve světle kronik českých měšťanských škol v letech 1918-1945 (na příkladu Českých Budějovic a Rudolfova)*. Diplomová práce Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2006, 100 stran+5 příloh.

Posudek oponentky diplomové práce

Předkládaná diplomová práce patří do řady příspěvků k poznání historie českého školství, tentokrát více než z hlediska vývojového v uzavřeném kruhu každodennosti školního roku. Základním pramenem pro rekonstrukci jeho průběhu a pro charakteristiku všech jeho skladebných prvků jsou diplomantovi tři školní kroniky z bohatého unikátního souboru kronik uložených ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích. Diplomant pro uskutečnění svého záměru vybral tři kroniky, resp. tři školy; dívčí a chlapeckou měšťskou a koedukovanou školu venkovskou, což jistě konfrontační možnosti nabízí, nicméně slovy „representativní výběr“ bych na jeho místě poněkud šetřila. Pro Budějovice, resp. Budějovicko je jistě zajímavý zvolený časový rozsah od roku 1918 (s výjimkou mladší rudolfovské kroniky) do roku 1945. Dozvuky jedné války, euforie samostatného státu, k druhé válce směřující třicátá léta, protektorátní roky a konečně osvobození vlasti. V tématech i dnech školních oslav, jež tradičně udávaly rytmus školním kronikám, je reflexe těchto zásadních proměn zvláště patrná. Viz souvislost kapitol Proměny obrazu školního roku v jednotlivých režimech a Typologie školních slavností a významných výročí.

Práce je ukotvena v dobré znalosti vývoje školství v Československu ve zvoleném období i v znalosti konkrétní regionální situace (první tři kapitoly víceméně kompilačního charakteru). K vlastnímu záměru, tj. rekonstrukci školního roku, slouží kromě kronik rovněž další školní archivní dokumentace a dobový regionální tisk. Odtud vychází nástin dějin tří zvolených škol a pokus o charakteristiku výuky. Poznatky o tom, že škola začínala v září zápisem, rok se dělil na dvě pololetí, vysvědčení se rozdávalo na konci června, že v neděli a o svátcích se nevyučovalo atp. nejsou zrovna originálním zjištěním. Možná stálo zato přihlédnout k učebnicím či dalším materiálům školních úřadů. Jako poslední vstup stěžejní páté kapitoly (Obraz školního roku) diplomant uvádí Další školní aktivity a obraz smrti. Tato kombinace je opravdu pozoruhodná; téměř tři stránky jímavého líčení „sfouknutých plamíneků svící života“ nezaprou diplomantův zájem o tragické stránky života. Mezi přehledem návštěv filmových představení a sběrem bylin a kostí (sic!) má toto téma jistě dramatický účinek, z úhlu odborného pohledu by mělo patřit do souboru výjimečných událostí, které jediné

rozrušovaly stereotypní běh školního roku (správně postřehnuto u žáka „lupiče“ na s. 73; co živelné katastrofy, válečné oběti apod.?). Celý pokus o rekonstrukci uzavírá šťastně koncipovaná šestá kapitola věnující se obrazu učitele, inspekcím a posléze několika učitelům, kteří měli to štěstí, že díky svým aktivitám jejich jména vysvitla z anonymity učitelské profese. V práci mimo jiné poněkud postrádám obraz pěstování vztahu k městu (naučné i praktické vycházky), kraji a zemi, kterým se škola první polovina 20. století tak lišila od školy poloviny druhé. Proto i nad výlety, jejichž přehled nalezneme na s. 72, bylo možné se více zamyslet.

Seznam pramenů a literatury odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, vhodně jsou zvoleny přílohy. Diplomant prokázal, že zásady vědecké práce ovládá na dobré úrovni. Jeho spis doporučuji k obhajobě a hodnotím jej stupněm

v e l m i d o b ř e.

V Českých Budějovicích 24. srpna 2006

doc. Dagmar Blümlová, CSc., v. r.